

กิเลสอก

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมใน รู้แจ้งทั้งโลกนอกโลกใน

โลกนอกๆ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ โลกในๆ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าอาสวักขยญาณ ทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน รู้แจ้งทั้งโลก
นอกและโลกใน

ไอ้ของเรามีดทั้งโลกนอกและโลกใน

โลกนอกๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเล็งญาณ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดใน
วัฏฏะ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเพราะอะไร กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา เพราะเวรเพราะกรรม
ไฉ่ แต่เวลาเกิดมา เกิดมาแต่ละภพแต่ละชาติเกิดจากเวรจากกรรม แล้วเกิดมาแล้วมาเผชิญกับ
กิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตนแต่ละภพแต่ละชาติ ผู้ที่เกิดบนพรหมๆ แปรหมื่น
ปี เวลาเกิดบนเทวดา เวลา ๑๐๐ ปีเท่ากับ ๑ วันของเขา นี่สิ่งที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไฉ่

เรามาเกิดเป็นมนุษย์ ๑๐๐ ปี เวลาสัตว์เดรัจฉาน พวกแมลง ๗ วัน แต่ละภพแต่ละชาติ
ของเขา นี่จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราได้เกิดเป็นมนุษย์ไฉ่ เป็นอริยทรัพย์ การได้เกิดเป็น
มนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ไฉ่

มนุษย์เป็นภพกลาง มีกายกับใจไฉ่ สิ่งที่มีกายกับใจ มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ เป็นผู้ที่มี
ความสามารถ มีสติปัญญาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้

เวลาเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน อบายภูมิ อบายภูมิเขาก็ทำคุณงามความดีของเขาได้ ทำคุณ
งามความดีของเขาได้ เขาเกิดนรกสวรรค์ของเขา สิ่งดีงามของเขา แต่เขาจะบรรลุธรรมอย่าง
มนุษย์เราเป็นไปไม่ได้ เพราะเขาไม่มีสติปัญญาเท่าที่จะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติได้ไง

ฉะนั้น เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ถึงว่าเป็นอริยทรัพย์ การเกิดเป็น
มนุษย์นี้มีคุณค่ามาก แต่เกิดมาแล้ว บุญและบาป

ถ้าเป็นบุญเป็นกุศล จิตใจที่ดีงาม จิตใจที่ฝึกหัดปฏิบัติของเราไป แต่เวลากิเลสตัณหา
ความทะยานอยากในหัวใจที่มันบีบมันคั้นไง เวลามันทุกข์มันยากไป

เวลาคนเราไม่ได้ฝึกไม่ได้หัดมา อารมณ์มันอ่อนไหว อ่อนแอ ไม่มีสติไม่มีปัญญา ทรง
ตัวเองไว้ไม่ได้ ต้องทนทุกข์ทรมาน ทนลำบากของตนตลอดไป

เวลาเห็นมนุษย์ เห็นคนที่เขามีบุญมีกุศลของเขา เขาทำสิ่งใดประสบความสำเร็จของเขา
เราก็มนุษย์เหมือนกัน เท่ากัน ประชาธิปไตยๆ เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ แต่มันอยู่ที่การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ
ของเราไง สิ่งที่เป็นอำนาจวาสนาบารมี อำนาจวาสนาบารมีมันจะมาจากไหน

ดูสิ ทางโลกเขา เขาเรียกคนที่ไม่มีการบารมีไง เขามีเงินมีทอง เขามีชื่อเสียงนะ แต่เขาไม่มี
พรรคไม่มีพวก เพราะเขาไม่มีบารมี ถ้ามีบารมี เขารู้จักเสียสละ เขามีพรรคมีพวก นั่นคนที่มี
อำนาจวาสนาแล้วมีบารมีด้วย

นี่ก็เหมือนกัน อำนาจวาสนามาจากไหน ก็มาจากการฝึกหัดปฏิบัติของเรา มาจากการ
บ่มเพาะของเรา มาจากการส่งเสริมของเรา ถ้าเราไม่ทำของเราขึ้นมา มันจะเกิดอำนาจวาสนา
บารมีขึ้นมาได้อย่างไร

อำนาจวาสนาบารมีก็เกิดจากเราแหละ แต่เราไม่ได้มองที่ที่เราทำไง เราไปเห็นแต่คน
อื่นไง เห็นแต่ภายนอกไงว่าคนที่มีบารมีมีคนล้อมหน้าล้อมหลัง โอ้เราเป็นคนที่ไม่มีการบารมี ทำสิ่ง
ใดก็ไม่มีคนนับหน้าถือตา ไม่มีคนยกย่องสรรเสริญ

มันอยู่ที่เราทำ มันอยู่ที่เราทำ ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเรา เราฝึกหัดปฏิบัติของเราไป
ความเสื่อมต้นเสื่อมปลาย เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ความเสื่อมต้นเสื่อมปลายนี้แหละมันจะ
ทำให้เราได้ลิ้มรสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง รสของธรรมนะ

แต่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาเป็นอริยทรัพย์ เราต้องเผชิญกับกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจของตน แล้วเวลาได้ลิ้มรสก็ลิ้มรสแต่กิเลสที่มันคายพิษไว้ให้ในหัวใจของเรา มันมีแต่ความทุกข์ความยากทั้งนั้นนะ

ถ้ามันมีความทุกข์ความยากขึ้นมา เพราะกิเลสมันคายพิษมา เวลากิเลสมันไปกว้านเอาพื้นเอาไฟมาเผาหัวใจของเราทั้งนั้น แล้วเรา เราไม่ซื่อสัตย์สุจริต ถ้าเราซื่อสัตย์สุจริต เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราให้จริงจังขึ้นมา ถ้ายับยั้งมันได้ไง ถ้ายับยั้งมันได้ด้วยสติ สติมันยับยั้งความคิดเราได้ทั้งสิ้น

ความคิดของเรามันพลั้งมันเผลอของมันไป มันก็คิดโดยธรรมชาติของมันไง ธรรมชาติของจิต สันตติ เกิดดับๆ แต่มันรวดเร็วของมันมาก มันเป็นความมหัศจรรย์ จิตนี้เป็นเรื่องของความมหัศจรรย์มาก ความคิดเร็วกว่าแสง ความคิดของคนมันซับซ้อนเร็วยิ่งกว่าแสง มันคิดไปรอบจักรวาลหมดเลย คิดเรื่องอะไรก็ได้ มันไปได้ทั้งนั้นนะ

แต่ถ้ามีสติมีปัญญา เราจะคิดแต่เรื่องคุณงามความดีของเรา แล้วเรื่องคุณงามความดีของเราะ ไม่ต้องไปคิดที่อื่นเลย

พระกรรมฐานๆ ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระกรรมฐานองค์แรกของโลก เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์นั้นไง เวลาแสวงหามา ๖ ปี ไปศึกษาค้นคว้ามากับใครก็แล้วแต่ มีสติมีปัญญาเท่าทันเขาทั้งนั้นนะ เท่าทันก็เท่าทันทางโลกนั้นไง แต่ทางธรรมมันไม่มี ทางธรรมไม่มีเพราะอะไร เพราะมันยังไม่เกิดขึ้น

ถ้ามันจะเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นที่ไหน

เกิดขึ้นที่อัสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นเกิดขึ้น “เราตรัสรู้เองโดยชอบ”

โดยชอบๆ โดยชอบธรรมไง แล้วมันมาจากไหน มันมาจากไหน

นั่งสมาธิภาวนา เติบงกรรม นั่งสมาธิภาวนานี้แหละทำให้หัวใจของเราฉลาดขึ้นมา

เวลาการศึกษาทางโลกเขามีการศึกษา เขาจะเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิต แล้วเวลาฝึกหัดปฏิบัติ พระกรรมฐานๆ เขาบอกว่า “หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ อยู่ในป่าในเขาไม่มีการศึกษา มันจะฉลาดมาจากไหน”

หลวงปู่มั่นท่านลงมาจากเชียงใหม่ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้านิมนต์ท่านไป ถามเลย “ท่านมั่น ท่านมั่น ท่านไปศึกษาค้นคว้ามากับใคร เราเป็นสมเด็จ เราเป็นหัวหน้ากองการศึกษา เราต้องอยู่กับตำรับตำรา ยังต้องค้นคว้ามาตลอดเวลา ท่านศึกษามาจากใคร”

องค์หลวงปู่มั่นท่านบอกว่า “ข้าพเจ้าฟังเทศน์ทั้งวันทั้งคืนเลย”

นี่เวลาคนที่ปฏิบัติเ

ศึกษามาจากภาคทฤษฎี ศึกษาจากทางวิชาการ ศึกษาจากทางโลก ศึกษาด้วยการศึกษาค้นคว้า ด้วยการวิเคราะห์หิวจัย แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา แล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราเ

เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนานะ เวลาธรรมมันเกิด อึ้งเลย ตกตะลึงพริ้งเพริดเลย

“ไอ้พุทโธฯ หายใจเข้านี่พุท หายใจออกนี่โธ ไม่มีการศึกษา มันจะมีสติมีปัญญาขึ้นมาได้อย่างไร”

หลวงปู่มั่นท่านบอก ท่านฟังธรรมอยู่ตลอดเวลา ธรรมมันเกิดตลอดเวลา

ถ้าธรรมมันเกิดตลอดเวลา เห็นไหม เรามีสติมีปัญญา นั่งสมาธิ นั่งสมาธิ เดินจงกรม ธรรมมันเกิดตลอดเวลา เกิดตลอดเวลา

แต่ของเราเวลาฝึกหัดปฏิบัติ กิเลสมันเกิดตลอดเวลา มันเกิดแต่ความสงสัย มันเกิดแต่ความไม่เอาไหนของเรา ถ้าเกิดแต่ความไม่เอาไหนของเรานะ ตั้งสัจจะของเรา ตั้งไว้เลย

ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติใหม่เวลาเดินจงกรม ปักธูปไว้ดอกหนึ่ง แล้วก็ แหม! ชวนเฉียวเฉียว ทำไมธูปมันหมดช้าจัง จุดเทียนไว้เล่มหนึ่ง เดินจงกรมกว่าเทียนมันจะหมดเล่ม

เวลาฝึกหัดปฏิบัติเริ่มต้นอย่างนั้นนะ ล้มลุกคลุกคลานมาทั้งนั้นนะ เพราะอะไร เพราะเราจะขีดวงจำกัดกิเลสไว้ กิเลสมันเป็นอิสระ มันมีเสรีภาพ มันเหยียบย่ำทำลายได้ทั้งสิ้น แล้วมันก็คายพิษไว้ให้เราได้ทุกซ่ได้ยาก

พอเรามีจิตใจเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา กิเลสมันติดมันดันขึ้นมา มันติดจนล้มหงายเลยละ จะทำอะไรมันอึดอัดขัดข้องไปหมดละ แล้วเราก็อ่อนแอ เราก็ไม่จริงจัง พอเรา

อ่อนแอแล้วไม่จริงจั่งขึ้นมา มันก็ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันใด ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่นั่นเอง นี่ไง อำนาจวาสนาบารมีไง

ถ้าอำนาจวาสนาบารมีของเรานะ ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติของเรามา ทำทาน ถ้าเป็นครอบครัว เลี้ยงลูกเลี้ยงเต้า เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ นี่ทานทั้งนั้นนะ ทำไมมันจะไปทานที่ไหน คนรอบข้างเรา เราช่วยเหลือเจือจานมันก็เป็นทานทั้งนั้นนะ

เพราะการให้มันนะมันทำให้เราได้เสียสละ ทำให้เราได้ช่วยเหลือเจือจานคนอื่นกันไป เวลาถ้าจะไปวัดไปวาทำบุญกุศล นั่นก็เรามีโอกาสของเรา แล้วถ้าทำทานร้อยหนพันหนไม่เท่าถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง

ถ้าถือศีลบริสุทธิ์ หนึ่ง ปาณาติปาตาฯ ไม่เบียดเบียนใครทั้งสิ้น อทินนาฯ ของใครไม่หยิบไม่ต้องทั้งสิ้น ถ้ามีครอบครัวก็จะคุ้มครองเราทั้งสิ้น แล้วมุสาฯ เราก็ไม่หลอกลวงทั้งตนเองและไม่หลอกลวงใครทั้งสิ้น สุราเมรยมชฺชปมาทฏฐานา สิ่งใดที่เป็นความมึนเมาไป

ธรรมเมฯ มีความรู้สึกนึก มันมีแต่มีตัวเมากับอารมณ์ของตนไง มันเมาอารมณ์

ตั้งสติปัญญาของเรา ทำทานร้อยหนพันหนไม่เท่าถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง มีศีลมีธรรม ถ้ามันมีศีลมันยับยั้งได้แล้ว ถ้าทำสมาธิได้ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วถ้าฝึกหัดใช้ปัญญาไปได้ ฉะนั้น อำนาจวาสนาบารมีมาจากตรงนี้ มาจากสติ มาจากปัญญา มาจากความเพียรของตน แล้วทำให้มันถูกต้องชอบธรรมไป

ที่มันไม่ถูกต้องชอบธรรม นี่ไง เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเพื่อจะชำระล้างกิเลส ใช้นี้กิเลสมันงอก กิเลสมันงอกเลย จะทำความสงบของใจๆ ใจสงบตรงไหน

เวลาเนืองอก เนืองอกมันงอกที่ไหน ถ้าเป็นหูเป็นตาก็ไปโรงพยาบาล เขาใช้ไฟจี้ เวลามันงอกในภายใน มันกดทับอวัยวะ เจ็บไข้ได้ป่วยไปทั้งหมด นี่เนืองอก

แล้วเวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เพราะความอยากได้ เห็นไหม กิเลสมันงอก พอกิเลสมันงอก มันก็กดทับหัวใจอยู่ที่นี่ ทำความสงบของใจของเราไม่ได้ไป

ถ้าความเป็นจริง เวลาคนที่เจ็บไข้ได้ป่วย เวลาเนืองอกๆ มันเป็นขึ้นมาเพราะอะไร มันเป็นขึ้นมาเพราะมันกิน มันผิดปกติไป ถ้าเป็นปกติมันก็เป็นเรื่องธรรมดา

คนของเรา คนที่มีอำนาจวาสนาบารมี เขาไม่เคยเจ็บไข้ได้ป่วยทั้งชีวิตเลย ไร้คนออกๆ แอดๆ อยู่ทั้งชีวิตเหมือนกัน แล้วเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยๆ สุขภาพกาย สุขภาพจิต

ถ้าเจ็บป่วยด้วยร่างกาย มันก็ชราคร่ำคร่าเป็นเรื่องธรรมดา

สุขภาพจิต ถ้ามันผิดปกติขึ้นมา ในปัจจุบันนี้ทางการแพทย์เขารักษาของเขาได้ กว่าเขาจะศึกษาค้นคว้า ทางวิชาการ ทางโลกเจริญๆ ถ้าเจริญก็เป็นเรื่องปกติไง ถ้าเรื่องปกติ เวลาจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ให้มันเป็นข้อเท็จจริงของเรา อย่าให้กิเลสมันงอก กิเลส กิเลสมันย่ำยีเราอยู่แล้ว

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเฝ้ามารๆ “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดบนหัวใจของเราอีกไม่ได้เลย ไม่มี” นี่วิหารธรรม เอโก ธมฺโม ธรรมอันเอก

ไอ้เรามันของคู่ ทุกข์กับสุข ดีกับชั่ว บุญและบาป ถ้าเป็นบุญๆ ก็ฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ามีสติปัญญาก็เป็นบุญขึ้นมาบ้าง แต่ถ้าเป็นบาปๆ ไม่ต้อง ปล่อยตามอารมณ์เป็นบาปทั้งนั้นนะ ปล่อยไปหมด กิเลสมันครอบงำตลอด

จะทำคุณงามความดี ปลาเป็นว่ายทวนน้ำ การจะทำคุณงามความดีต้องฝืนกิเลสทั้งสิ้น ต้องฝืนความสะดวกสบาย ต้องฝืนตามความพอใจ ต้องฝืนความอบอุ่น

เวลาพระบวชใหม่ออกวิเวกไปคนเดียว ไปเหมือนนอแรด แต่ถ้ามีหมู่มีคณะก็ไปด้วยกัน ถึงเวลาก็แยกกันไปได้ อารมณ์คนไม่เท่ากัน ความสามารถของคนไม่เหมือนกัน แต่ถ้าเป็นสัทธิวิหาริก ลูกศิษย์ลูกหาอาศัยไป นั่นอีกเรื่องหนึ่ง

หลวงปู่ชอบ เวลาท่านออกธุดงค์ไป มีพระตามไป มีปะขาวที่คอยอุปัฏฐากท่าน แต่ส่วนใหญ่แล้วท่านก็ไปองค์เดียวทั้งนั้นนะ มันเป็นเวลาเวลา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา เอาจริงเอาจังของเราขึ้นมา เราก็ทำของเราคนเดียวทั้งนั้นนะ แต่ถ้ามันยังอ่อนแออยู่ ก็อาศัยหมู่อาศัยคณะ อาศัยกันไปก่อน

วัดโดยทั่วไปทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น แล้วนั่งสมาธิภาวนา นั่งสมาธิภาวนาเพราะอะไร เพราะอาศัย ผู้ที่ฝึกหัดใหม่ก็นั่งไปกับเขา นั่งไปกับเขา ฝึกหัดให้เป็นจิตเป็นนิสัย

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านไม่ทำอย่างนั้น ท่านเทศนาว่าการอย่างนี้ เทศน์จบแล้ว กลับที่อยู่ของตน เอาเลย จะกี่ชั่วโมงก็ได้ เพราะเวลาปฏิบัติไปนะ เวลาจิตมันลง

เราเคยรู้ตรงคัมภีร์ทั้งนั้นนะ เวลาไปที่ว่าทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น แล้วเขานั่งสมาธิภาวนา ต้องคอยระวังไว้ๆ กลัว กลัวจิตมันลงแล้วไม่รู้สึกตัว มันจะไปอวดดีกว่าคนอื่นเขาใจ

เวลาอยู่กับหลวงตาท่านเป็นอย่างนั้น ท่านบอกว่าให้เป็นอิสระของตนเอง ใครจะนั่งมาก นั่งน้อยมันอยู่ที่จริตนิสัย แล้วถ้าลง ให้มันลงเลย ถ้าลงให้จริง

เวลาลง มันจะลงในทางจงกรมก็ได้ จิตมันลง จิตมันสงบระงับ

ถ้าจิตสงบระงับ ระงับเพื่ออะไร

กิเลสมันงอกไป กิเลสมันงอก มันกดมันทับ มันทำให้ลงสมาธิไม่ได้ มันทำให้หงุดหงิด นีวรณธรรม ๕ ใจ เวลาถอดเสื้อถอดหนาม เวลามันลงของมัน มันเป็นสัมผัสสมาธิของมัน มัน เป็นปกติใจ

เวลาเนืองออกๆ มันงอกเพราะร่างกายเรา เวลากิเลสมันงอกๆ มันพลิกมันแพลง มัน ทำลายเราทั้งนั้นนะ แล้วทำลายแล้ว ทำลายอะไร ก็ทำลายความเพียรใจ ทำลายคุณงามความดี ของเราไป

เราเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เรามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา เราจะฝึกหัด ประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา กิเลสมันงอกแล้ว

เวลาอยู่โดยปกติสุขมันทำได้ทั้งนั้นนะ โดยสุภาพบุรุษ ใครๆ ก็บอกว่า ธรรมะๆ ศีลสมา แล้ว จะประพฤติปฏิบัติเมื่อไหร่ก็ได้ ยิ่งเวลาปฏิบัติเนะ ก่อนจะสิ้นชีวิตจะปฏิบัติให้เป็นพระ อรหันต์สิ้นกิเลสไปเลย

คิดกันอย่างนั้นนะ ผัดวันประกันพรุ่ง

แล้วชีวิตนี้สั้นนัก

เวลาในวงปฏิบัติ พระหนุ่มเณรน้อยเวลาร่างกายยังแข็งแรง ทำอย่างไรก็ได้ เวลาชรา คร่ำคร่าเนะ เดินยังไม่ไหวเลย

นั่งสมาธิ เด็กๆ มันเจ็บมันปวดของมันขึ้นมา เวทนาเวลามันขมิกลาง มันแค่เหย่เท่านั้นนะ มันล้มลุกคลุกคลานไปแล้ว แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่มีสติมีปัญญานะ ทดสอบทั้งนั้นนะ ถ้ามันมีความสงบของใจให้ได้ ถ้ามีความสงบของใจให้ได้ กิเลสที่มันงอกขึ้นๆ มันสงบระงับเลยละ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบระงับแล้วมีสติมีปัญญาของเรา ผีก็หนีใช้สติใช้ปัญญาของเราให้ได้ ถ้าใช้สติใช้ปัญญาของเรา เราฝึกหัดเพื่อหัวใจดวงนี้ หัวใจดวงนี้มันจะเป็นผู้ที่ฉลาดขึ้น

หัวใจดวงนี้ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเวลาเกิดนี้ไม่รู้แน่ เพราะอวิชชา อวิชชาคือความไม่รู้ เกิดเพราะไม่รู้แน่แหละ เวลาคนตาย เวลาตายไปถ้าเป็นคนทำคุณงามความดีไปเกิดบนสวรรค์ โอปปาติกะ ไปจาก กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ไปจากบุญกุศลของเขา นั่นมีเวลาอุบัติ เวลาเกิด

แต่เวลาเกิดแล้วสิ เกิดเป็นเทวดาๆ มาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ถ้าเป็นสัมมาทิฏฐินะ ถ้าเป็นมิจฉาทิฏฐิขึ้นมา ครอบงำพันกันเพื่อความยิ่งใหญ่ นั่นนะเทวดารอบกันมากมาย เวลามันเป็นการขัดแย้งกันนะ แต่ถ้าเป็นธรรมๆ นะ เขาก็จะหา หาความสุขสบาย หาความสุข เห็นไหม

ฉะนั้น ผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ถ้าเกิดเป็นมนุษย์นะ ถ้ามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนาแล้วมันคง เขาจะฝึกหัดปฏิบัติของเขาให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถ้ายังไม่สิ้นกิเลสยังไม่อยากตาย ตายแล้วถ้าทำคุณงามความดีไปเกิดบนสวรรค์อยู่แล้ว แล้วถ้าเราปรารถนาเกิดเป็นมนุษย์ปฏิบัติต่อเนื่องกันไปละ นี่การปรารถนาๆ ใจ แล้วมันจะเป็นจริงเป็นจริงของเราหรือไม่ ใจ

เวลาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติใจ ถ้าสิ้นกิเลสแล้วตายเมื่อไหร่ก็ได้ แต่ถ้ากิเลสยังเต็มหัวใจ เราไม่รู้ บัณฑิตตั้ง สันติวิสุทธิโก เราไม่รู้ ถ้ากิเลสยังไม่สิ้นไป พยายามจะฝึกหัดปฏิบัติ เพราะอะไร เพราะการเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก แล้วการเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ แล้วการเกิดเป็นมนุษย์ แล้วเกิดมาพบพระพุทธศาสนา

ครูบาอาจารย์ท่านพูดประจำ ไม่มีอำนาจวาสนาไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ

แล้วศาสนาพุทธ พระไตรปิฎก ธรรมและวินัยมันมีของมันอยู่แล้ว เวลาครูบาอาจารย์เราที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเข้าป่าเข้าเขาไป มันจะพกตำรับตำราไปที่ไหน มันก็มีกายกับใจเรานี้แหละ แล้วจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา

ถ้ามันเป็นจริง เช่น หลวงปู่มั่น พังธรรมทั้งวันทั้งคืนเลย

ใช่เราเกิดใหม่ เวลามันเกิดขึ้นมาบ้าง ถ้ามันพังธรรมๆ หมายความว่า เวลาจิตมันขึ้นก็เกียจ ขี้คร้าน จิตมันไม่ต้องการ มันจะเกิดความคิดขึ้นมาไง เกิดมาทำไม เราเป็นนักปฏิบัติ ปฏิบัติจริง หรือเปล่า แล้วนักปฏิบัติเขาปฏิบัติกันอย่างไร

ปฏิบัติมันเป็นแค่พิธีกรรมปฏิบัติ เดิน ยืน นั่ง นอน เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๓ ศาสดานะ การทำความสงบ ๔๐ วิธีการ แล้วการทำความสงบ ๔๐ วิธีการ ยืน เดิน นั่ง นอน

คำว่า “ยืน เดิน นั่ง นอน” มันมาเห็นใหม่ สันตกายๆ เวลาพระเจอ อุ๊ย! นี่เป็นพระอรหันต์ แน่ๆ เลย ไปรายงานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ไม่ใช่ แล้วนิมนต์พระสันตกายมา

สันตกายเคยเกิดเป็นราชสีห์ ๕๐๐ ชาติ เกิดซ้ำๆ อยู่ ๕๐๐ ชาติ การเกิดอย่างนั้นทำให้เขามีสติ เขามีสติของเขาอยู่ในความเรียบร้อยตลอดเวลา แต่เขาไม่มีปัญญาไง เขายังไม่ได้ทำ นี่จิตนิสัย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิมนต์มาแล้วนะ แล้วเทศนาว่าการใด “สันตกาย ให้จิตนุ่มไปเห็นกาย แล้วแยกแยะด้วยวิปัสสนา”

วิปัสสนาคือปัญญา คือวิธีการแก้กิเลสด้วยมรรค ๘ พิจารณาไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ พระสันตกายเป็นพระอรหันต์เลย

นี่จิตนิสัยเรียบร้อย มันเหมือนพระอรหันต์เลย คนดูจากภายนอก แต่มันไม่เป็นความจริง

นี่ก็เหมือนกัน ยืน เดิน นั่ง นอน การฝึกหัดประพฤติกิริยาปฏิบัติของเรา ยืน เดิน นั่ง นอน แล้วพยายามกระทำของเรา ถ้าพยายามทำให้มันต่อเนื่องไป ต่อเนื่องขึ้นมาให้มันสงบระงับเข้ามา ไม่ใช่กิเลสมันออก เป็นเนืองอก กดทับ กดทับร่างกายนี้ เปียดเบียนให้เจ็บไข้ได้ป่วย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาตั้งใจขึ้นมาจะ ทำเมื่อไหร่ก็ได้ ปฏิบัติเมื่อไหร่ก็ได้ ทำแล้วมันประสบความสำเร็จ แต่พอทำเข้าไปนะ กิเลสมันออก ล้มลุกคลุกคลาน จะล้มลุกคลุกคลาน มันเป็นกิเลสในใจของตนไง มันเป็นอำนาจวาสนาของตน

แล้วจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเนาะ ทำให้มันจริงให้มันจิ่งขึ้นมา

เวลาจิตมันส่งออก มันมีปัญหาไปทั้งนั้นนะ ปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาเกิดขึ้นจากอวิชชาคือ ความไม่รู้ เพราะว่าเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไง เราต้องมีการศึกษา ศึกษาธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะฝึกหัดปฏิบัติแล้วมันจะหลงทาง เวลาหลงทาง สิ่งที่เราศึกษามานะ ถ้าไม่มีสติปัญญาเท่าทัน มันจะตะมะมันจะถึบกัน มันเอาสิ่งที่ศึกษาเล่าเรียนมานี้เป็นแนวทาง แล้วก็จินตนาการไป นี่กิเลสงอกแล้ว

เวลากิเลสมันงอก โดยปกติมันก็คือปกติ แต่เวลาจะทำอะไรไปแล้วกิเลสมันพลิกมัน แพลง กิเลสงอกเลย

ทั้งๆ ที่ไม่ทำก็ปกติเนาะ ไม่สงสัยอะไรเนาะ แต่ถ้าเวลาจะเอา เอาแล้ว มันงอกแล้ว มันแสดงฤทธิ์แสดงเดชเลยละ แล้วเราทำอย่างไรละ นี่ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติใหม่

ฉะนั้น ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติใหม่เขาต้องให้ฝึกสติ แล้วถ้ากิเลสมันแรงมา เขาก็ต้องรุนแรงกับมัน ระวังมันเป็นคราวๆ แล้วระวังบ่อยครั้งเข้าๆ เขาก็ทำของเขาได้

ฉะนั้น นั่งสมาธิ ทำไมต้องนั่งสมาธิ

อ้าว! ก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนารื้อสัตว์ชนสัตว์ๆ ก็เราเป็นมนุษย์ เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เขาก็มีศรัทธา ก็รื้อเราไปสิ

รื้อไปอย่างไรละ

ร่างกายนี้เป็นของเสีย เป็นของเน่าเหม็น เป็นอสุภะ เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ

แล้วจิตใจละ

จิตใจ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะแต่ละภพแต่ละชาติไง เกิดเป็นผี เป็นเปรต เป็นนรก อเวจี นั่นเป็นนามธรรมทั้งนั้นนะ สิ่งที่ว่าเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม โอบปาติกะ นั่นจิตวิญญาณทั้งนั้นนะ

เพราะจิตนี้มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนารื้อสัตว์ก็รื้อหัวใจ ก็รื้อจิตนั่นไง

ฉะนั้น เวลาเราฝึกหัดๆ หน้าที่การงานของเรา บ้างจ้ายเครื่องอาศัยเพื่อเลี้ยงชีพ เลี้ยงร่างกายนี้ แล้วหัวใจละ

ร่างกายนี้เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ในปัจจุบันนี้เขาเปลี่ยนอวัยวะเลย หัวใจก็เปลี่ยนได้ ที่ไหนก็เปลี่ยนได้ แต่ก่อนมันเปลี่ยนไม่ได้ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาก็ต้องทนทุกข์เวทนาไป ในปัจจุบันนี้เปลี่ยนได้โดยความเจริญทางการแพทย์ แล้วแก้กิเลสได้ไหม มันก็ตายหมดเหมือนกัน

ฉะนั้น ทำไมต้องทำความสงบของใจ ทำไมต้องทำความสงบของใจ แล้วผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติ เขาไม่ต้องทำความสงบ ให้อปัญญาไปเลย ลืมตาเง สมาริลืมตา เราก็ลืมตาปฏิบัติไปเลย

เราก็ลืมตา เดินจงกรมใครไปหลับตา เดินจงกรมเวลาจิตมันสงบนะ ลงกลางทางจงกรมเลย ลืมตาอยู่เง ลืมตา จิตสงบมันก็สงบ คือจิตสงบ สัมมาสมาธิ

หลับตาๆ ถ้านั่งหลับมันก็หลับไปเลย ไม่ใช่สมาธิ

แต่ถ้านั่งอยู่ มีพุทโธ หายใจเข้านี้พุท หายใจออกนี้โธ จิตมันละเอียดเข้ามา สติสัมปชัญญะมา เวลามันวูบ มันจะดังลง ตกใจ

เวลาขณิกสมาธิ เออ! มีความสงบสุขดีอยู่ อุปจาระก็ยังรู้ของมันอยู่ ถ้างอปปนามันจะ สักแต่ว่าปรากฏเลย ทั้งตกใจ ลมหายใจก็จะขาด ลมหายใจมันจะหายไปเง มันเบา แต่ธรรมชาติ มันมีของมัน หายใจทางผิวหนังก็ได้

จิตนี้มหัศจรรย์นัก มันตกออกตกใจ นี่เวลาถ้ามันจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา

ถ้ามันจะตกออกตกใจ เห็นไหม กิเลสมันงอก แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ท่านฝึกหัดปฏิบัติ มาจนมีความชำนาญนะ อะไรก็ได้ สติ มหาสติ สติอิตินมิตติ จิตจะไปทางไหน เชิญ สติเท่าทัน ทั้งนั้น จะพลิกจะแพลงมาช่องไหนทันหมดนะ กิเลสมันจะหลอกมันจะลวง มันงอกไม่ได้ ถ้ามมี สติปัญญาเท่าทันนะ กิเลสออกเป็นไปไม่ได้ ไม่ให้มันโผล่มาเลย ไม่ให้โผล่มาเลย

เราทำความสงบของใจเข้ามาๆ ถ้าใจสงบระงับแล้ว สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

ไม่มีอำนาจวาสนาก็ติดสมาธิ สมาธิทำลุ่มลึกคลุกคลาน ทำสมาธิไม่เป็น จะทำสมาธิ ขึ้นมาบ้าง เพราะถ้ามทำสมาธิ ถ้ามจิตมันเป็นสมาธิ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ เป็นสมาธิแล้วมันก็ อยู่ที่จิตนิสัยที่มันจะออกรู้ การออกรู้ ออกรู้ในเรื่องอะไร

มีการศึกษามากน้อยขนาดไหน ถ้ามีการศึกษามาจบ ๙ ประโยคมันรู้อยู่แล้ว มันคิดมันรู้ด้วย สวรรค์ก็ขึ้น นรกก็ขึ้น รู้หมด มันเป็นไปหมดละ

นี่ไง แล้วถ้ามันติดสมาธิ มันก็ว่าสิ่งนั้นเป็นมรรคเป็นผล ถ้าสิ่งนั้นเป็นมรรคเป็นผล มีอะไรเป็นเหตุเป็นผลละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง พระพุทธศาสนา กาลามสูตร ห้ามเชื่อ ไม่เชื่อ ไม่เชื่อ ผลพึงเทศน์จากใครมา ไม่เชื่อถึงผลการฝึกหัดปฏิบัติ ทดสอบๆ ตรวจสอบ ถ้าตรวจสอบขึ้นมา มันเป็นจริงหรือ ถ้าติดสมาธิ ว่ามันเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา แล้วถ้าเวลาจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา จากเนืองอกมันจะเป็นมะเร็ง

ถ้าทำความสงบคือสมถกรรมฐาน สมถกรรมฐาน ทำความสงบของใจเข้ามาๆ กิเลสมันก็พลิกมันก็แพลง มันก็หลอกก็หลงโดยซึ่งหน้า ความเป็นซึ่งๆ หน้า

เวลาถ้าเราเท่าทันมันนะ ด้วยความเพียรของเรา ด้วยความวิริยะ ความอุตสาหะของเรา มันจะผิดมันจะถูกขนาดไหน มันจะพลิกมันจะแพลง มันจะหลอกจนกว่าเราจะฉลาด หลอกจนกว่าเราจะมีสติเท่าทันมัน มันก็สงบระงับของมันเข้ามาได้ แล้วเราก็ไม่ติดด้วย

เพราะสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ๆ ถ้าไม่มีสมาธิจะรู้จักจิตของตนได้อย่างไร ไม่มีสมาธิจะรู้จักตัวเราได้อย่างไร ไม่มีสมาธิจะรู้หรือว่าเป็นคนเกิด ใครเป็นคนแก่ ใครเป็นคนเจ็บ ใครเป็นคนตาย นี่ไง ก็สัมมาสมาธินี่ไง ก็ความปกติสุขนี่ไง แต่เพราะว่ามันไม่มีอำนาจวาสนา

สมถกรรมฐานยกขึ้นสู่วิปัสสนากรรมฐาน

โดยการฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาโดยครูบาอาจารย์ของเรา ในสมถะก็มีวิปัสสนา ในวิปัสสนาก็มีสมถะ

ใช่ ถูกต้อง ถ้าผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติเป็น แล้วผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติแล้วตามทำนองคลองธรรม ตามความถูกต้องชอบธรรมโดยที่ไม่ให้กิเลสออก แล้วไม่ให้กิเลสออกแล้วกลายเป็นเนื้อร้ายอีกต่างหาก ถ้ากลายเป็นเนื้อร้ายเพราะอะไร เพราะจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันไม่มีอะไรวิปัสสนา มันเป็นวิปัสสนิก จิตมันส่งออก โดยขาดสติ โดยขาดปัญญา มันถึงไม่มีเหตุมีผลไง

เวลาจินตนาการอะไรไปก็ “ไอ้โฮ! ถ้ารู้เท่าทันมันแล้ว มันไม่มี”

คำว่า “รู้เท่าทันแล้วไม่มี” คือไม่เห็น มันไม่เห็นได้อย่างไร กิเลสไม่รู้ไม่เห็น มันจะวิปัสสนาอะไร จิตสงบแล้วจะเห็นกาย เห็นกายอย่างไร

ครูบาอาจารย์ กายานุปัสสนา การพิจารณากาย จิตสงบแล้วให้พิจารณากาย ทุกคนพูดอย่างนั้น แต่พิจารณากายไม่เป็น แล้วกิเลสมันออก แล้วมันพลิกแพลงกลายเป็นมะเร็ง กลายเป็นมะเร็งมันเน่าเฟะ

เวลาเนืองอกนะ เวลามันกดทับนะ เจ็บไข้ได้ป่วย แต่มันไม่ใช่เนือร้าย ถ้าแก้ไขตัดออก ตัดเนืองอกออกก็จบ แต่ถ้าเป็นมะเร็ง มันมีราก มันมีเชื้อ เดียวมันก็ลาม มันไปใหญ่เลย นี่พออกใช้ปัญญาไง “แห่ม! วิปัสสนาๆ บรรลุธรรม ธรรมะมันมีอยู่โดยดั่งเดิม มันรู้หมดเลย”

เป็นไปไม่ได้ ถ้าเป็นอย่างนี้มันก็เป็นมะเร็ง มะเร็งก็คือทำร้ายตัวเองไง มะเร็ง เห็นไหม

ถ้าเนืองอกมันกดทับ กดทับมันโดยสมถกรรมฐาน โดยความซึ่งหน้า แต่ถ้ากิเลสมันพลิก มันแพลงนะ โดยการใช้สติปัญญานะ มันพลิกแพลงจนล้มลุกคลุกคลานไป ล้มลุกคลุกคลานไปแล้ว เวลามันมีรากไง มันมีเชื้อไง มะเร็งแต่ละชนิดไง มันมีเชื้อ มันก็ทำให้สั้นชีวิตด้วยความเจ็บปวด ด้วยความทุกข์ทรมาน แต่โดยกิเลสมันพลิกมันแพลง อาการเจ็บปวด อาการทุกข์ทรมานนั้นบรรลุธรรมหรือ เป็นอย่างนั้นจริงๆ หรือ

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงนะ เราทำความเข้าใจเราเข้ามา ใจสงบแล้ว การเห็นกายๆ นะ การเห็นกายเห็นแล้วมันเห็นโดยจิตใจ จุกๆ อุทปาทิ โดยจิตเห็น เห็นจากภายใน

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชน สัตว์หรือหัวใจของคนที่เกิดเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์แล้วศรัทธามีความเชื่อในพระพุทธศาสนา มาบวชเป็นพระก็พระสมมุติไง ก็มนุษย์เหมือนกัน แต่เป็นเพศของสมณะ เป็นนักรบ

ถ้าจิตสงบแล้วถ้ามันเห็นกาย เห็นกายอย่างไร เห็นกายโดยรูปแบบใด

เจโตวิมุตติ จิตสงบแล้วจะเห็นกาย จะเป็นอุคคหนิมิตมันไง จะเห็นภาพสิ่งใด จะเห็นเป็นลักษณะใดร้อยแปดพันเก้า เพราะเกสา โลมา นขา ทันตา ตะโจ อาการ ๓๒ ใจ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เราจะเห็นหนัง เห็นผิวหนัง เห็นเนื้อ เห็นต่างๆ แล้วแต่เห็น

แล้วเห็นแล้วหลุดมือหมดละ การเห็นกายเห็นอย่างไร

ถ้าเห็นกายนะ โดยชัดเจนขึ้นมาเนะ โอ้โฮ! สะอึกเลย

แนวทางสติปัฏฐาน ๔ ถ้าแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ใด มันเป็นภาวนามยปัญญา มันไม่ใช่ กิเลสงอกจนเป็นมะเร็ง เป็นมะเร็งมันเป็นพิษร้าย พิษร้ายทำลายใจ ทำลายใคร ทำลายความเพียรอันนั้น ทำลายความวิริยะ ความอุตสาหะมา

เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริง เป็นข้อเท็จจริงในหัวใจของตน ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุไฉ่ ถ้าเหตุมันถูกต้องชอบธรรมขึ้นมา เห็นไหม ดันตรง ท่ามกลาง และที่สุด มันจะเป็นข้อเท็จจริงของมันไป ดันคด กิเลสมันงอก

โดยธรรมชาติเราก็มีกิเลสอยู่แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ถ้าไม่มีกิเลส ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเฝ้ามารละ อาสวกษยญาณ ทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พญามารเจ้าวัฏจักรคร่ำครวญร้องให้ไปฟ้องลูกสาว ความโลภ ความโกรธ ความหลงนะ กิเลสมันมีไหม

เราเกิดมามีของมัน กิเลสมันเป็นนามธรรม แล้วกิเลส ดุสี โทสจริต โมหจริต โลกจริต มันเป็นจิตนิสัยของคน แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาเป็นอริยทรัพย์หน้าทีของเรา เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มีมรรค ๘

มรรค ๘ เป็นมรรค เป็นธรรมขั้น เป็นขั้นที่หยอดเยิมที่จะไปประหารประหารกิเลส จะจับกิเลสมาฟาดมาฟันจนกิเลสตายต่อหน้า

เวลาครูบาอาจารย์ของเราไปเพื่อประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ใจ เวลากิเลสมันตายอย่างนี้ ยถาภูตัง รู้ว่ากิเลสตาย เกิดญาณทัสสนะ เกิดความรู้แจ้ง แต่ละขั้นแต่ละตอน คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ ในการฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา

นี่เหมือนกัน เวลาเราฝึกปฏิบัติขึ้นมา โดยธรรมชาติเรามีกิเลสอยู่แล้ว เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ แต่ด้วยศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา เราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจะทำความสงบของใจเป็นสมาสมาธิไฉ่ ถ้าเป็นสมาสมาธิ สมาธิมีมากมีน้อยขนาดไหน เราก็ฝึกหัดของเรา

เวลาฝึกหัด ปัญญาอบรมสมาธิ มีสติมีปัญญามากน้อยขนาดไหน เวลาที่มีความคิดขึ้นมาเนะ เราไม่ใช่ไปเอาสติปัญญาที่ไหนมารองใจเราหรอก ปัญญาอบรมสมาธิ เพราะว่าเราจะค้นคว้าหาใจของตน ความคิดมันเป็นตัวแทน

เพราะความคิด จิตมันส่งออกเสวยอารมณ์มันถึงเป็นความคิด แล้วพอความคิดขึ้นมา มันก็มีอารมณ์ไง พอความคิดมันสุขมันทุกข์ขึ้นมา เราก็มีสติปัญญา สุขอะไร ทุกข์อะไร คิดอะไร ทำไมถึงคิด นี่คือปัญญาอบรมสมาธิ

เพราะสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง แม้แต่ชีวิตมันขราคร่ำคร่า แล้วความคิดมันเกิดดับๆ ตลอดเวลา มันไม่เคยแก่ จะแก่ จะเฒ่า จะเล็ก จะน้อย คิดได้เหมือนกัน แต่อยู่ที่วุฒิภาวะ เด็กก็คิดอย่างหนึ่ง ผู้ใหญ่ก็คิดอย่างหนึ่ง ผู้เฒ่าก็คิดอย่างหนึ่ง

แล้วถ้าใครมีสติปัญญา สติปัญญาคิดเรื่องอะไร คิดทำไม คิดเพื่ออะไร สติตามความคิดไป พอมันคิด มันรู้เท่ารู้ทัน มันคิดจบแล้ว เออ! คิดอะไร นี่รู้เท่ารู้ทัน

ตามรู้ตามเห็น ตามรู้ตามเห็นนะ มันคิดไปแล้ว จบแล้ว มันถึงจะรู้ตามรู้ตามเห็น

รู้เท่ารู้ทันขณะคิด ขณะที่มันคิดนะรู้เท่ารู้ทัน

รู้แจ้งแทงตลอด เวลาจะคิดนะ เอ๊ะ! เอ๊ะ! ชี้น้ำมันได้เลย นี่ถ้าผู้ที่ชำนาญ นี่ปัญญาอบรมสมาธิ

อบรมสมาธิเพื่ออะไร

อบรมสมาธิเพื่อเป็นพื้นฐานของการฝึกหัดยกขึ้นสู่วิปัสสนา ยกขึ้นสู่วิปัสสนาคือจะรู้แจ้งแทงตลอดกิเลสในใจของตน แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาในระดับนี้มันจะเห็นเลยล่ะว่าเวลากิเลสหยาบๆ เป็นอย่างไร เริ่มต้นเราล้มลุกคลุกคลานมาขนาดไหน

ถ้าล้มลุกคลุกคลานมา ปุณฺชนคนหนา หนาไปด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ทุกข์เหตุให้เกิดทุกข์

เหตุให้เกิดทุกข์คือค้นหาความทะยานอยาก มันมีอยู่โดยข้อเท็จจริง แต่เรายังไม่รู้เท่ารู้ทัน เรายังไม่ได้มีสติปัญญาเท่าทันมัน เราจะไม่สามารถเท่าทันมันได้ มันก็เลยเป็นกิเลสงอกปฏิบัติแล้วมันงอกให้เลย แล้วมันก็กลายเป็นเนืองอก มันไม่เป็นธรรมใจ

ถ้าเป็นธรรมมันสงบเข้ามา สงบเข้ามาเพราะอะไร

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เหตุที่หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ นวกรรมคือจิตมันกระทำงาน

เวลาฝึกหัดปฏิบัติใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้บอกทาง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านล้มลุกคลุกคลานมาก่อน ท่านถึงบอกข้อวัตรปฏิบัติให้เป็นแนวทาง เป็นผู้ชี้ทาง

ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติจะต้องฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมาให้เป็นตามความเป็นจริง มันถึงเป็น อตตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ตนนั้นล้มลุกคลุกคลาน ตนนั้นมีวาสนาจะฝึกหัดปฏิบัติ แต่โดยกิเลสมันซับซ้อน โดยธรรมชาติกิเลสมันมีของมันอยู่แล้ว กิเลสเป็นผู้ทำลาย ธรรมเป็นผู้สร้าง ผู้สร้างสติ ผู้สร้างสมาธิ ผู้สร้างปัญญา เราจะสร้างสมของเราขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริง

การสร้างสมถ้ามันไม่เป็นข้อเท็จจริง มันก็เป็นสัญญา เป็นความจำ แล้วมันก็ให้ผลจิตคิด ให้ผลล้มลุกคลุกคลาน ให้ผลนะ แต่การที่ให้ผลจิตคิด ให้ผลเป็นความเครียด ให้ผลเป็นความวิตกกังวล อันนั้นมันเกิดจากความผิดพลาด มันเกิดจากการกระทำที่ยังไม่เป็นมัคโค ทางอันเอก มัคโค ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

ฝึกหัดปฏิบัติจะล้มลุกคลุกคลานมากน้อยขนาดไหนก็อยู่ที่สติปัญญาความรอบคอบของเรา แล้วความตั้งใจ ความตั้งใจ เป้าหมาย จะเอาให้ได้

ถ้าจะเอาให้ได้นะ เริ่มต้นมันก็มีอาการเครียด มีความวิตกกังวล มันเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องธรรมดา มันอยู่ที่จิตนิสัย อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ใครจะทำได้มากได้น้อยขนาดไหน แต่เขาก็ทำของเขา เพราะนี่เป็นหนทาง นี่เป็นนักรบ

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีอำนาจวาสนาขนาดนี้ แล้วเราไม่ทำมันแปลก โอกาสอย่างนี้หาไม่ได้ โอกาสที่คนจะมีวาสนาการกระทำแบบนี้ เพราะไม่มีใครต้องการไปทุกข์หรือ

โดยทางโลก “ชีวิตนี้มันก็ทุกข์พอแรงอยู่แล้ว ยังจะต้องไปมีความทุกข์ซับซ้อน จะต้องปฏิบัติอีกหรือ”

นั่นนะคนไม่มีวาสนาอะไรเลยนะ เขาคิดไม่ได้ เขาคิดไม่ถึง

แต่ถ้าคนมีวาสนานะ เขาหาหนทางออกไป หาหนทางออกจากวัฏฏะ หาหนทางออกให้ได้ ออกเพื่ออะไร ออกเพราะชีวิตนี้ไง

เวลาเกิดมานี้ไม่รู้ เกิดจากพ่อจากแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก พ่อแม่ให้ชีวิตนี้มาแล้วไม่รู้ เพราะมาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง บุพเพนิวาสานุสติญาณ อดีตชาติ จุตูปปาตญาณ อนาคต อดีตอนาคตไปของมันตลอดเวลา ปัจจุบันคือจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ปัจจุบันก็คือตัวเรานี่แหละที่มันจะหมุนไปๆ

เกิดมาจากเวรจากกรรม กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา แล้วเกิดมาชาตินี้มันจะหมุนไปโดยการกระทำของตน ชาติปัจจุบันนี้ไปเผชิญกับกิเลส แล้วกิเลสมันบีบบีบบีบชีวิตเราอยู่เนี่ย เรายังไม่รู้ตัว แล้วยังไผ่ดีนะ ชีวิตนี้จะเอาให้เจริญรุ่งเรือง จะประสบความสำเร็จในชีวิต...ตายเปล่าๆเลยนะ

แต่ถ้าดีและชั่ว กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ดีหรือชั่ว จะทำให้เกิดต่อไป แล้วปัจจุบันนี้ถ้าเราเผชิญกับกิเลสในชาติปัจจุบันนี้ แล้วถ้ามีอำนาจวาสนา เราจะฝึกหัดปฏิบัติ นี่เป็นสมบัติของเราแล้ว วาสนาอยู่ที่นี้ไง

พาหิยะพึงเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์ พระก็แปลกใจไปถาม “อยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฟังเทศน์ทุกวันเลย ปฏิบัติ ไฉ่โฮ! ทั้งวันทั้งคืนเลย เกือบเป็นเกือบตาย ไม่เห็นได้เป็นพระอรหันต์สักที”

พาหิยะมาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียว

“เธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง แล้วถอนอึดตามุทิกฐิ ใ้ที่รู้เห็นว่าว่างนั้นให้ได้”

พาหิยะเป็นพระอรหันต์เลย แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายืนยันด้วย

แล้วเขาถามว่า “ทำไมเขาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์เลย ไฉ่เกล้ากระผมปฏิบัติกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกือบตายไม่เห็นได้อะไรเลย”

เมื่ออดีตชาติ ชาติก่อนเขาเคยเกิดเป็นพระไปศึกษากับพระพุทธเจ้าองค์ก่อน ขึ้นไปบนหน้าผาตัด ขึ้นไปกัน ๕ องค์ ทำพระองค์ขึ้นไปแล้วถืกลงมาเลย ภาวนาให้ได้ ถ้าไม่ได้ให้ตายบนนั้น

สำเร็จเป็นพระอรหันต์ไปองค์หนึ่ง เป็นพระอนาคามีองค์หนึ่ง แล้วนั่งอยู่บนนั้นตาย ๓ ทั้งพาหิยะนี้ด้วย แต่ตายก็เกิดบนพรหมไถ มันเลยยาวไกล แล้วมาเกิดเป็นพาหิยะนี้

พอเขาหลงของเขา สหายที่เคยปฏิบัติในชาตินั้นเป็นพระอนาคามี มาเตือนเลย “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดแล้ว ให้ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” เขาถึงได้ไปฟังธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไถ

ทั้งๆ ที่เขาก็หลงตัวเอง เป็นพ่อค้ามาทางสำเภา เรือล่ม เข้ามาถึงฝั่งได้ด้วยบุญกุศล ขึ้นฝั่งมา นุ่งไปไม้ขึ้นมาไถ ชาวบ้านเห็นนึกว่าพระอรหันต์ อู๋ย! อู๋ย! ยกย่องสรรเสริญ ลาภสักการะมากมาย

เพื่อน เพื่อนที่ปฏิบัติมา มาเตือนนะ “ท่านไม่ใช่พระอรหันต์ที่ชาวบ้านเขายกย่อง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดแล้วนะ ให้ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

เขาละล้าละลัง แต่บุญนะ บุญกุศลที่สร้างมา เขาถึงได้ละลาภสักการะ มันไปไม่ได้นะ เพราะลาภสักการะล้อมหน้าล้อมหลัง โอ้ย! คนเชิดชูบูชาทั้งนั้น เขาละ วาสนาได้สร้างอำนาจวาสนามา ละอันนั้นได้ ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการครั้งเดียวฟังเทศน์เป็นพระอรหันต์เลย

เห็นไหม จริตนิสัยที่สร้างมา คนที่สร้างมาๆ

ไถนี้ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติ พระในสมัยพุทธกาลล้มลุกคลุกคลานมากมาย จัฬพัคคีย์ สัตตรสวัคคีย์ เป็นต้นเหตุแห่งการบัญญัติวินัยเยอะแยะไปหมดเลย ในพระไตรปิฎกบัญญัติว่าห้ามไถนั้น ก็แกไปๆ จากบัญญัติเป็นอนุบัญญัติๆ เต็มไปหมดเลย มีมากมาย นั้นจริตนิสัยของคน

ฉะนั้น เราศึกษาค้นคว้าแล้วเราจะเอาแต่ความข้อเท็จจริงในการปฏิบัติของเรา

ในสมัยพุทธกาลก็มีพระปฏิบัติที่ดีและชอบ พระปฏิบัติที่เหลวไหลก็มากมาย นี่เหมือนกันทั้งนั้นเพราะอะไร เพราะมันเลือกไม่ได้ เขาเกิดมาเอง พระพุทธเจ้าไม่ได้ให้ใครเกิดมาเพื่อเป็นสัทธิวิหาริกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาได้สร้างอำนาจวาสนาของเขา

เขาสร้างคุณงามความดีของเขามาเป็นจรีตนิสัย ฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ สร้างอำนาจวาสนามา ปวารณาเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ได้สร้างอำนาจวาสนาของเขามา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราสร้างคุณงามความดีของเรา เรามีอำนาจวาสนา เราได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเราบวชเป็นพระจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา หน้าที่การงานมันเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องธรรมดาของข้อวัตรปฏิบัติไง เพราะการเกิดเป็นมนุษย์มันต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย มาบวชเป็นพระ พระก็มีบริวาร ๘ สิ่งที่อาศัยกันอยู่นี้มันเป็นสมบัติของสงฆ์ สมบัติส่วนกลาง ก็ดูแลรักษา รักษาแล้วฝึกหัดหัวใจของเราไปด้วย แล้วเวลาของเรา เราก็พยายามสงวนเวลาของเราเพื่อจะดูแลหัวใจของตน

ถ้าดูแลหัวใจของตน ไม่ให้กิเลสอก ถ้าทำความสงบของใจได้ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้ามีอำนาจวาสนานะ มีผู้ที่ปฏิบัติมากมาย จิตสงบแล้วเห็นกาย เห็นแล้ว โอ้โฮ! มันสะดุ้ง สะเทือนไปหมด แต่ก็แค่นั้นนะ

เราฟังมาเยอะ คนที่เกิดมาเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์แล้วฝึกหัดปฏิบัติ หลายๆ คนมาก เขาฝึกหัดแล้วเขาทำของเขาได้ แต่ด้วยวาสนาของตนไง หลงผิด หรือทำแล้วอย่างนั้นคิดว่ามันคือผลของมัน แต่ไม่รู้จักเลยว่านั่นคือต้นเหตุ ต้นทางที่เราจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา

สิ่งที่เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาแล้วจิตใจที่ลงสมาธิไม่ได้ หาหลักหาเกณฑ์ไม่ได้ ไปเที่ยวป่าช้า ไปเที่ยวไปดูซากศพเพื่อเป็นอุสสุกะๆ อุสสุกะให้เห็นมันสะเทือนใจ แต่บางคนดูไปแล้วมันไม่สะเทือนก็เยอะแยะไป เพราะอะไร เพราะเขาสร้างของเขามา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้เชิญใคร ไม่ได้เหนี่ยวรั้งใครมาให้ เป็นสัทธาวิหาริก เป็นลูกศิษย์ลูกหา ไม่ใช่ เขาต่างคนเขาต้องสร้างมา เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นสหชาติ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน ขวนขวายขนาดไหนเพื่อหัวใจของตน

นี่เหมือนกัน ในกึ่งกลางพระพุทธศาสนา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่านมา ท่านยืนยันของท่านมา มรรคผลในหัวใจของท่านมา แล้วฝึกหัดปฏิบัติเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว สิ่งที่มีคุณค่าที่สุด วิหารธรรม วิมุตติสุข สุขอันนั้นมันยิ่งใหญ่อยู่แล้ว แต่ด้วยอำนาจวาสนา ฝึกหัดสัทธาวิหาริกขึ้นมาให้เป็นธรรมทายาท ให้เป็นทายาทต่อเนื่องกันไปไง ถ้าไม่มีธรรมทายาทต่อเนื่องกันไป ใครจะเป็นคนยืนยัน

ทุกคนก็ว่าฉันถูกทั้งนั้นนะ ฉันจะผิดไปตรงไหน

ผิดตรงที่กิเลสมันงอกนี่ แล้วถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนานะ มันเป็นมะเร็งเลย มันเป็นมะเร็ง เพราะอะไร เพราะธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม ใครก็ทำได้ ใครประสบ ใครกินเองก็อิมเอง แต่ไม่รู้ว่าเป็นมะเร็งเข้าไป มะเร็งเข้าไปทำให้จะต้องการมอร์ฟินหรือยังล่ะ มันเจ็บปวดจนทนไม่ได้ เจ็บปวดจนอ้าปากมา ประกาศมาว่าบรรลุธรรมตรงไหน เจ็บปวดไหม เพราะอะไร

เพราะถ้าเป็นข้อเท็จจริงนะ พระปฏิบัติถ้าหลงแล้วไม่เข้าใจ แล้วบอกว่าบรรลุธรรม นั้นไม่เป็นอาบัติ ถ้าตั้งใจใจ ปาราชิก ขาดจากพระแน่นอน ตาลยอดด้วน จะรู้หรือไม่รู้ ตาลยอดด้วน แต่ตัวเองยังไม่รู้เรื่องนะนะ เป็นมะเร็งใหม่ กิเลสงอกจนเป็นมะเร็งนั้นล่ะ ทำร้ายตัวเองทั้งนั้นนะ

ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา จิตสงบแล้วเห็นกาย ถ้าเห็นกาย ตั้งสติไว้ ตั้งสตินะ ให้บุคคลนิมิตตั้งอยู่ให้ได้ แล้วแยกแยะให้เป็นไตรลักษณ์ นี่ไตรลักษณ์ อนัตตาแล้ว

ถ้ามันเป็นอนัตตา เป็นอนัตตาอย่างไร

อัตตาๆ เดียวว่าสมาธิเป็นตัวเป็นตน เป็นอัตตา

ใช่ เพราะกำลังจะแก้จิตใจ เพราะกำลังจะแก้ใจนี้ไง เพราะมันเป็นอัตตานี้ไง มานะ ๙ มันสมบุรณ์แบบนี้แหละ แล้วมานะ ๙ สังโยชนอันละเอียดไม่รู้ไม่เห็นด้วย ตัวเองทวิภูมิมานะท่วมหัวไม่รู้ตัว ปฏิบัติไปให้กิเลสมันเป็นมะเร็ง พลิกแพลงหลอกตัวอยู่อย่างนั้นนะ

ถ้าเป็นจริงๆ มันไม่ใช่ มันเห็นมาร ทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ เห็นเหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ การแก้ต้องแก้ที่เหตุนั้น แล้วเหตุนี้มันผูกมัด สังโยชนมันร้อยรัดกดถ่วงบีบคั้นจนเจียนตายแต่ไม่เคยตาย คนนะตาย มันหลอกจนตาย แต่จิตไม่ตาย ตายแล้วก็จะหวั่นไหวต่อเนื่องไป จตุปปาตญาณ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

เพราะเราเห็นโทษของการเกิดและการตาย เกิดแล้วก็มาพยายามฝึกหัดประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี้ หนทาง มัคโค ทางอันเอกในพระพุทธศาสนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้คั่นคั่นคว้ามมาให้สมบุรณ์แบบแล้ว สมบุรณ์แบบ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ โดยความชอบธรรม พญามารตาย

ตายจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เผยแผ่ธรรมๆ เป็นประโยชน์ เป็นคุณกับวิภูษะมากมายมหาศาล

กึ่งกลางพระพุทธศาสนาเจริญอีกหนหนึ่ง ก็มีครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติมาแล้วมีหลักมีเกณฑ์ในใจดวงนั้น เห็นคุณค่าของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เห็นสัจจะเห็นความจริงในใจของตน

แต่สังคมโลกเขาก็ระหกระเหินไป ตัวเองก็มีกิเลสอยู่แล้ว มาเจ๊าะแจ๊ะๆ ปฏิบัติเล็กๆ น้อยๆ มันก็เป็นกิเลสงอก จะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นไปมันก็เลยงอกจนกลายเป็นมะเร็งไปเลย ปัญญาๆ บรรลุมรรณันนะ

ถ้าเป็นจริงเป็นจัง มันจะชำระล้างต้นเหตุการกิเลสงอก เนืองออกอย่างไร ก็กิเลสสงบตัวลงไ้

สัมมาสมาธิคือกิเลสสงบตัวลงก่อน กิเลสสงบตัวลงแล้วเราฝึกหัดใช้ปัญญาโดยสมาธิที่เบาบางลง กิเลสมันก็ฟื้นตัวมา กิเลสมันก็คอยหลบคอยหลีก คอยพลิกคอยแพลงกับหัวใจเราอยู่แล้ว แล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเพื่อจะชำระล้าง ชำกิเลส ทำลายกิเลสออกจากใจเป็นขั้นเป็นตอนนะ เวลากิเลสมันขาดไปๆ เบาตัว เบาหัวใจ แล้วมีจุดยืน มีหลักมีเกณฑ์

พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เวลามันขาด สมุจเฉตปหาน นิโรธ ดับทุกข์ กิเลสขาด แต่ขาดโดยหลานมันเท่านั้นเอง เพราะสังโยชน์เบื้องต้น เพราะอะไร

เพราะนางวิสาขาเป็นพระโสดาบัน นั้นแหละพระโสดาบันที่แท้จริง พระโสดาบันที่แท้จริง เพราะอะไร เพราะว่าไม่ลุ่มไม่คล้ำในศีลใจ ไม่ลุ่มไม่คล้ำในศีล ศีลนั้นชัดเจนในหัวใจของนางวิสาขา

เวลาบุคคลที่เชื่อถือได้ในอนิยต ๒ บุคคลที่เชื่อถือได้ เพราะนางวิสาขาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผ่านไปเห็นพระนั่งคุยอยู่กับผู้หญิงไปรายงานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เรียกมาตรวจสอบตั้งอนิยต ๒ กลับหุ้ลับตา ผู้ที่เชื่อถือได้ถ้าปรับอามัตติอย่างไรให้เป็นอย่างนั้น

เพราะผู้ที่เชื่อถือได้คือไม่ลุ่มไม่คลำในศีล เขาไม่โกหก เขาไม่มดเท็จ เขาไม่ทำสิ่งที่ไม่เป็นจริง พระโศดาบัน บุคคลคู่ที่ ๑ ถ้ามันเป็นจริงเป็นจัง นี่แค่หลานมัน

ถ้าเอาจริงเอาจังขึ้นมา แล้วมันชัดเจนไหม มันชัดเจนตรงไหน มันชัดเจนใน ปัจจัยตั้ง สันติภูมิโก ในพระพุทธานุชาสนา

ในพระพุทธานุชาสนานี้ ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว จนถึงว่าถึงกลางพระพุทธานุชาสนามรรคผล นิพพานไม่มีแล้วละ

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่าน อากาลิโก ไม่มีกาลไม่มีเวลา ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ถูกต้องชอบธรรม แล้วปัจจัยตั้ง สันติภูมิโก เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านไม่ต้องการให้ใครนับถือของท่านเป็นพระอรหันต์เลย ท่านไม่ต้องการให้ใครยอมรับด้วย แต่สัททวิหริกที่มีอำนาจวาสนา อย่างเช่นหลวงปู่ดี หลวงปู่พรหม ท่านแสวงหาครูบาอาจารย์ของท่าน ท่านขึ้นไปหาหลวงปู่มั่น

เห็นไหม ท่านไม่ต้องการให้ใครนับถือ ไม่ต้องการให้ใครเชื่อ แต่ผู้ที่แสวงหาด้วยกัน ผู้ที่ต้องการความจริง ความจริงเพราะระหกระเหินไป ปฏิบัติอยู่นี้ ล้มลุกคุกกานอยู่นี่

เวลาปฏิบัติไปกิเลสมันอก มะเร็งมันอก แล้วแก้อย่างไร แก้อย่างไร ก็แก้จากกิเลสอก ก็กลายเป็นมะเร็งอก จากมะเร็งอกมันก็จะเอามอร์ฟิน พอมอร์ฟินมันฉีดเข้าไปแล้วมันก็ละเมอเพ้อพก ตัวเองรู้ตัวไหม ตัวเองเข้าใจไหม ถ้าตัวเองไม่เข้าใจ เห็นไหม

เพราะหลวงปู่ดีอย่างนี้ หลวงปู่ชอบอย่างนี้ เป็นสุภาพบุรุษนะ เป็นคนจริง แล้วเขาต้องหาความจริง มันยังเอาความจริงในหัวใจของตนไม่ได้ จะต้องตะเกียกตะกายขึ้นไปหาหลวงปู่มั่นนะ แล้วหลวงปู่มั่นเวลาสัปดาห์เวลาโขก โขกเพราะอะไร เพราะท่านรู้จักกิเลสใจ

นางวิสาขา บุคคลที่เชื่อถือได้ พระโศดาบันเป็นบุคคลที่เชื่อถือได้ คำว่า “เชื่อถือได้” ในพระพุทธานุชาสนาใจ

ไอ้ของเรากิเลสมันเชื่อถือไม่ได้ กิเลสในใจมันเชื่อถือไม่ได้ เราถึงมาฝึกหัดปฏิบัติกันอยู่นี่ ใจฝึกหัดปฏิบัติเริ่มต้นถ้าทำสมาธิ ทำความสงบของใจ นี่เนืองอก กิเลสมันอกขึ้นมา อกขึ้นมา จนเราก็คำไม่ถูกว่ามันอกตรงไหน แล้วอกอย่างไร

แต่ถ้าฝึกหัดจนชำนาญในวสีนะ แล้วมีวาสนา เพราะอะไร เพราะสัปปายะ สถานที่ที่เป็นสัปปายะ หมู่คณะเป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ ครุบาอาจารย์เป็นสัปปายะ

ถ้าเป็นสัปปายะมันพูดได้ มันพูดและมันฝึกหัดปฏิบัติกันในสถานที่ที่เป็นสัปปายะ คุณธรรมะได้ แต่ในสังคมโลกใครเขาจะเชื่อ ในสังคมโลกเขาว่าเอ็งบ้า

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกเลยนะ ถ้าเราพูดออกไปโดยที่สังคมยังไม่เชื่อ เขาว่าเราบ้าแน่ๆ เลย

ใครก็ว่าบ้า นี่พระบ้า บ้าอะไร

พระบ้าธรรมะ อยากได้ธรรม ไม่บ้ากับโลก ไม่ให้กิเลสงอก มะเร็งงอกมากดทับใจ ถ้ามันกดทับใจเรา มันเห็นผิดเป็นถูกไง

สิ่งที่เป็นคุณงามความดีไง บุคคลที่เชื่อถือได้เขามีศีลมีธรรมของเขา เรามาบวชเป็นพระเราจะฝึกหัดปฏิบัติโดยเบสิกไง สัปปายะ ๔ ไง ถ้าสัปปายะ ๔ สถานที่ที่เป็นสัปปายะ ๔ มันจะทำให้จิตใจเราสงบระงับเข้ามาให้ได้

มันบอกเลยละ มันบอกเลยว่าไฟดี ไฟโลกหรือไฟธรรม ถ้าไฟธรรมๆ มันจะอยู่ในกรอบ อยู่ในไฟธรรม เพราะว่าเป็นหนทาง ถ้ามันไฟโลก กิเลสงอกแล้ว เต็มมะเร็งถึงอก แล้วมันก็จะหามอริฟีน แล้วก็กดเยอะๆ ให้เคลิ้ม “บรรลुธรรม” มันมีอยู่จริงหรือ

ถ้ามันมีอยู่จริงนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเลือกของท่าน แล้วสุภาพบุรุษสัทธิวิหาริกของท่านที่ชวนขวายๆ ไปให้ท่านโขกให้ท่านสับ เพราะอะไร เพราะตัวเองรู้เท่าไม่ได้ ตัวเองก็มหาบุรุษเหมือนกัน แต่มันเอาอย่างไรให้อยู่ละ

ประวัติครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม มันต้องมีที่มาที่ไป กว่าเจ้าหัวใจของตนอยู่ให้ได้ แล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาให้ได้ ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ฝึกหัดใช้ปัญญา ฝึกหัดใช้ปัญญาแล้วต้องคอยประคอง คอยดูแล ทอดทิ้งอะไรไม่ได้

ถ้าทิ้งสมาธิ ปัญญาที่ใช้อยู่นั้นจะเป็นสัญญา ปัญญานั้น ต้นใจ ฐาน การรองรับเพื่อให้เกิดสติปัญญา เวลาฝึกหัดปฏิบัติไปมันจะเป็นมหาปัญญาเชี่ยวชาญ

ไอ้ที่ว่าทำก็ทำไม่ได้ แล้วเวลาจะเข้าไปสู่ปัญญา ปัญญามันเป็นอย่างไร ภาวนามย ปัญญา โลกุตตรธรรมมันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร แล้วถ้ามันเกิดขึ้นแต่ละรอบ แต่ละรอบแต่ละวงของมัน เวลามันกำจัดกิเลสเป็นขั้นเป็นตอน ความรู้สึกมันเป็นอย่างไร

นี่ไง หลวงตาพระมหาบัวท่านบอก ต้องมีขณะ ต้องมีขณะไง

แล้วขณะของใคร ขณะอย่างไร

ขณะปัจจุบันขณะ ปัจจุบันที่จิตมันพลิกมันแพลง ปัจจุบันที่มันเป็น เหมือนหลวงปู่ขาว ท่านมีของท่าน เห็นไหม จิตนี้เหมือนข้าวเปลือก ข้าวเปลือกถ้าชาวนาเขาเก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ ไปปลูก มันก็จะเป็นต้นข้าว เป็นรวงข้าว เกิดข้าวรอบใหม่ ถ้าข้าวเปลือกนี้เขาเอาไปสี เอาไปหุง ถ้ามันหุงสุกแล้วมันจะไปปลูก ไปงอก คือจะมีชีวิตต่อไปไม่ได้ นี่ท่านเปรียบถึงภวาสวะ ถึงภพ ถึงมรรคอันละเอียดในหัวใจของท่าน เวลาคนมีเหตุมีผลไง

ครูบาอาจารย์แต่ละองค์ที่เป็นพระอรหันต์ท่านจะมีเหตุและผลของการปฏิบัติ มันจะเป็น วิทยานิพนธ์ของแต่ละองค์ พระอรหันต์ไม่ซ้อนกัน พระอรหันต์ไม่เหมือนกัน พระอรหันต์ พิจารณากายเหมือนกันแต่ไม่เหมือนกัน เหมือนกันไม่ได้ มันไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันเพราะอะไร

กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา มันไม่มีใครทำเวรทำกรรมมาเท่ากัน เหมือนกันมาทุกภพทุกชาติ มันเป็นไปได้หรือก มันไม่มี มันมีแต่หนักและเบา เหลื่อมกันล้ำกันอย่างใด แล้วท่านพิจารณาของท่านไป มันจะเป็นขั้นเป็นตอนของท่านขึ้นไป

เวลาครูบาอาจารย์ถึงได้แสวงหาผู้ที่โขกที่สับ โขกสับเพราะไม่ต้องการกิเลสงอก ไม่ต้องการมะเร็งงอก ไม่ต้องการมอริฟืนใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ต้องการ

ต้องการสติ ต้องการหลักฐานคือสัมมาสมาธิ ให้จิตใจนี้เสถียรแก่การปฏิบัติ สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิเสถียร ชำนาญในวิธีถึงเสถียร เสถียรขนาดไหน ทำงานแล้วมันต้องเบาบางลงเป็น เรื่องธรรมดา

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง เวลาฝึกหัดปฏิบัติ ธรรมะเป็นอนัตตา แต่เวลาถ้ามันเป็นจริง ออกูปปธรรม พ้นจากอนัตตาครับ

อนัตตา ถ้าผลการปฏิบัติเป็นอนัตตา มันจะอยู่ได้อย่างไร

ผลการปฏิบัติมันเป็นอกุปปิธรรม คงที่ตายตัว แต่ตายตัวแบบธรรม เป็นวิหการธรรม ไม่ใช่ของคู่

สิ่งที่ สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา เป็นของคู่ใจ เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ มีสมาธิแล้วก็ไม่ มีสมาธิ มีปัญญาแล้วปัญญาเสื่อม มีอะไรก็เป็นของคู่กันนั้นนะ นี่สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา

แต่ขณะที่จิตมันเป็นไป ที่ข้าวเปลือกของหลวงปู่ขาวนะ มันพ้นจากอนัตตา มันเป็นวิหการธรรม มันเป็นข้อเท็จจริงในการฝึกหัดปฏิบัติ

ฉะนั้น เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมามันต้องทดสอบใจว่า เราจะปฏิบัติอย่างไร แล้วจะได้ผลอย่างไร

เราจะปฏิบัติอย่างไรก็ปฏิบัติจากที่เราเริ่มต้นนี้ ที่เวลาเราไม่ปฏิบัติมันก็มีโอกาส มันก็คิดของมันว่าจะเป็นไปได้ แต่เวลาเข้าปฏิบัติปั๊บ กิเลสอกทันที เป็นเรื่องธรรมดา

เพราะเวลาเราจะฝึกหัดปฏิบัติ รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง แล้วธรรมสิ่งนี้จะเกิดขึ้น ธรรมสิ่งนี้จะเกิดขึ้น มันเป็นศัตรู เป็นฝั่งตรงข้ามกับกิเลส เพราะกิเลสมันต้องทำให้เรางมงาย ทำให้เราลุ่มหลง ทำให้เราจมจุ่มอยู่ในอำนาจของมันตลอด มันจะปล่อยให้เราคิด เราก้าวเดินไปตามที่ว่าจะไม่พ้นจากการครอบงำของกิเลสแน่นอน อยู่อย่างนั้นนะได้

แต่ถ้าเขาจริงเขาจึงขึ้นมา พอกิเลสมันเริ่มตั้งตัวได้ การทำสมาธิๆ เรามีความสงบ ทำครั้งต่อไประวังให้ดี กิเลสซ้อนกิเลสเลย เพราะอะไร เพราะมันก็ต้องออกกำลัง ต้องมีการกระทำเพื่อปกป้องตัวของมันโดยธรรมชาติ โดยข้อเท็จจริง

ฉะนั้น ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติจนเราเข้มแข็งได้ นี่ไง พระกรรมฐานๆ ถ้าเป็นข้อเท็จจริงนะ สังคมถึงยกย่องไง ยกย่องว่ามหัศจรรย์ ว่าอย่างนั้นเลย ทำไมควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ ทำไมทำจิตให้มันคงได้

นี่ขนาดคำว่า “มันคงได้” คือทำความสงบของใจนะ สมถกรรมฐานไง สมถกรรมฐานคือเวลากิเลสมันงอกๆ กิเลสธรรมชาติ กิเลสธรรมดา มันตรงไปตรงมาอยู่แล้ว มันฟาดฟันกับธรรมที่เราจะฝึกหัดปฏิบัติอยู่แล้ว

ฉะนั้น เวลาที่เราฝึกหัดปฏิบัติ แล้วเราถ้าจะให้มันมีเหตุมีผล มีการควบคุม ชำนาญในวิธีๆ ถ้าชำนาญในวิธีเป็นพื้นฐาน เวลาจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา นี่แหละตัวสำคัญมากเลย ตัวสำคัญที่มันจะทำให้มันเป็นโลกุตตรธรรมไง

ถ้าสมาธิมันไม่มั่นคงหรือสมาธิอ่อนแอเลย มันจะเป็นโลกียะไง มันจะเป็นเรื่องโลกใจ นี่ที่ว่าเข้าไม่ถึงธรรม มันเข้าไม่ถึงธรรมเพราะอะไร เพราะมันเป็นโลก มันเข้าไม่ถึงธรรมเพราะมันมีกิเลส มันเข้าไม่ถึงธรรมเพราะกิเลสมันพลิกมันแพลง มันเข้าไม่ถึงธรรมเพราะกิเลสมันหลอกด้วย มันหลอกตรงไหน หลอกตรงใช้ปัญญา มันจะเป็นมะเร็งนะ มะเร็งมันเน่าเฟะเลยนะ เพราะอะไร

เพราะทำสมาธิๆ สมาธินี้ น้ำเต็มแก้ว สมาธินี้เป็นมาตรฐาน ยกขึ้นสู่วิปัสสนา นั่นนะมีเฉพาะในพระพุทธศาสนาเท่านั้น นี่ภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันจะฆ่ากิเลสด้วยมรรค ๘ วิธีการดับทุกข์ในพระพุทธศาสนา

ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม แสดงอัมมจักขุ เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเวลาพูดถึงธรรมะๆ พูดถึงเหตุ ถึงการกระทำ แล้วถ้ามันเป็นจริงๆ มันจะนิโรธ มันจะมีขณะของมัน ถ้ามีข้อเท็จจริงขึ้นมา

แล้วคนที่ภาวนาไม่เป็นพูดถึงขณะไม่เป็น พูดถึงขณะไม่ได้ เพราะอะไร ฟังสิ ธรรมะ “ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม รู้เท่าก็เห็น มันเห็นธรรม มันไม่มีโกรธ ไม่มีเกลียด ไม่มีอะไรเลย”

มันไม่มีเหตุมีผลอะไรเลย มันลอยๆ มาไง นี่มันมีกิเลส มันออกไปเป็นมะเร็งไง แล้วมันคิดมอริฟีนมากเกินไป มันกลัวปวด มันคิดมอริฟีน มันเคลิ้ม มันเลือนลอย

ครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติมานะ มันเป็นไปไม่ได้ ถ้ามันจะเป็นไปได้ มันมีเหตุมีผลของมัน ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ แล้วเหตุของใคร

ด้วยเหตุ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน เหตุในการทำสมาธิๆ

กิเลสมีอยู่ดั้งเดิม กิเลสเข้าไปรู้ก็เห็นมัน

ทำสมาธิไม่ได้ ทำสมาธิ เพราะเราไม่รู้อะไรเลยไง เราไม่เคยเห็นจิตของตน เราทำสมาธิไม่เป็น เราไม่ต้องไปรู้อะไร เรากำหนดพุทโธอย่างเดียว

แล้วถ้าพุทโธ ถ้ามันมีสติมีปัญหา มันว่ามันเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตไง ก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มีสติเท่าทันความคิดนั้นไป เดียวมันหยุดคิดให้เห็นเอง หยุดคิดนั้นนี่คือสมาธิ

ถ้าไม่มีเหตุมีผล สมาธิไม่ใช่ แต่ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา มันไม่มีเหตุมีผลได้อย่างไร เพราะมันใช้ภาวนามยปัญญา เพราะว่ามันรรค เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ เวลาปัญญามันเกิด จักรมันหมุนๆ ธรรมจักรๆ มันมหัศจรรย์มาก

โลกเป็นกงจักร กงจักรมันประหัดประหาร แล้วเกิดมีบาปมีกรรมต่อกัน

ธรรมจักรมันฆ่าเฉพาะกิเลสในใจของตน

ฉะนั้น ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง

ตัดป่าทั้งป่า ไม่ได้ตัดต้นไม้มันแต่ต้นเดียว

เวลาธรรมจักร เห็นไหม เพราะกิเลสเป็นนามธรรม แต่มีนะ กิเลสเป็นนามธรรม ถ้ามันตาย มันก็ตายโดยนามธรรม

เหมือนเราสลับ เราสลับ จิต ไม่มีความรู้สึก เหมือนกัน เพราะเราฆ่าที่จิตใจ ร่างกายปกติครับ ไม่มีอะไรยุบยอบเลยครับ มีแต่ความมหัศจรรย์ในใจของตน

การฆ่ากิเลส เห็นไหม ตัดป่าทั้งป่า ไม่ได้สะกัดไปไม้มันแต่ใบเดียว นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการไว้ทุกข์ต้องชอบธรรม แล้วคนที่ปฏิบัติแล้ว แหม! ไซ้ๆ เลย เวลาจะเข้าไปเผชิญหน้ากับมัน แล้วเวลาเห็นกิเลสนะ มหัศจรรย์มาก มหัศจรรย์มาก

การเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติแล้วเห็นกิเลส เพราะเห็นหน้ามัน แล้วใช้สติปัญญาวิปัสสนาให้รู้แจ้งแทงตลอดในกิเลสนั้น เวลาสมุจเฉทปหาน เวลาขณะ เวลามันขาด สังโยชน์ขาด กิเลสตายต่อหน้า ยถาภูตัง กิเลสขาด เกิดญาณทัสสนะ รู้ว่าอยู่ในเกณฑ์ใด อยู่ในคู่ใด อยู่ในชั้นใด

จิตที่ต่ำกว่ารู้จิตที่สูงกว่าไม่ได้

จิตที่สูงกว่า จิตที่รอบคอบชักนำจิตที่ต่ำกว่าขึ้นมาให้เป็นผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติด้วยความชอบธรรม โดยสัจจะโดยความจริงในพระพุทธศาสนา

ฉะนั้น เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาถึงเป็นบุญเป็นกุศล ชีวิตนี้เกิดมาเกิดมาด้วยบุญด้วยกุศลเป็นอริยทรัพย์ แล้วเรามาศึกษาค้นคว้า แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นจริงเป็นจังในหัวใจของตคนนะ เวลาขณะ โลกธาตุนี้ไหวเลย

ขณะเล็ก ขณะใหญ่อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน แล้วเวลาขณะเกิดขึ้น สะเทือน ๓ โลกธาตุ สะเทือนถึงเทวดา ถึงอินทร์ ถึงพรหม ไม่ใช่สะเทือนกิเลสในใจของเราเท่านั้น แล้วกิเลสตายต่อหน้า ตายต่อผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินั้น เอวัง